

RITGERÐ

Fællesmarkedet:

FÆRØERNES OG GRØNLANDS STILLING

Jens Otto Krag

For Danmark har målet for markedspolitikken steds været en enkelt europeisk markedsorganisation omfattende alle vesteuropeiske lande. En af grundene hertil er, at Danmark — og herunder også Færøerne og Grønland — har eksportinteresser i alle dele af Europa. Da forhandlingerne om dannelsen af et stort frihandelsområde i Europa i 1958 brød sammen, og det stod klart, at tiden endnu ikke var inde til at samle alle europeiske lande i en enkelt markedsorganisation, valgte Danmark at tilslutte sig det lille frihandelsområde, EFTA, som med Storbritannien i spidsen blev dannet med det hovedformål at bane vej for en senere samlet løsning af de europeiske markedsproblemer. Jeg tror, at det i dag erkendes fra alle sider, at EFTA i så henseende har indfriet de forventninger, vi i Danmark stillede til denne overenskomst, omend det samtidig må erkendes, at EFTA ikke blev det forhandlingsinstrument, som frihandelsrådets fædre havde tænkt sig. EFTA fik for sine syv medlemmer den betydning, at erhvervslivet og arbejdsmarkedet gradvis tilvænnede sig en udvikling med lavere toldsatser, ophævede importrestriktioner og friere vareudveksling over grænserne. Hermed skærpedes konkurrenceevnen og der med de økonomiske muligheder for senere at træde i nært samarbejde med de Seks.

Da Storbritannien for knapt et år siden anmodede Det europæiske økonomiske Fællesskab om forhandlinger med henblik på optagelse i Fællesskabet, var vi rede til at tage samme skridt. Siden har samtlige vesteuropeiske lande undtagen Finland og Island rettet hen-

Eftir JENS OTTO KRAG, uttanríkisráðharra

Ritgerðina í dag hefur JENS OTTO KRAG, uttanríkisráðharri skrifað. Hann viðger Félagsmarknaðarmálið; mannagongdina síðan Bretland og Danmark bóðu um samráðingar fyrri at kanna líkindini fyrri limaskapi. Serstakliga viðgerð hann stöðu Føroya og Grønlands, tá hesi bæði lond í ríkisfelagsskapinum við Danmark hava eina serstöðu.

vendelse til EEC med anmodning om forhandlinger med henblik på at blive tilsluttet Fællesskabet enten som medlem eller ved en associering. Lykkes disse forhandlinger, vil vor oprindelige mål, en enkelt europeisk markedsorganisation være nået.

Såvel for Færøerne og Grønland som for det øvrige Danmark ville dette være en lykkelig løsning. Vi vil få adgang til markederne i alle de europæiske lande på lige fod med disse landes egne borgere, og vi vil få mulighed for at sikre os øget andel i de tekniske og økonomiske fremskridt, som i dag præger Europa.

For regeringen og Folketingets altovervejende flertal var der ikke tvivl om, at Danmark straks burde følge Storbritanniens eksempel og anmode om forhandlinger om optagelse i Det europæiske økonomiske Fællesskab. Drøftelser i efteråret 1961 i Lagtinget og det grønlandske Landsråd viste, at der også på Færøerne og i Grønland var en overvejende stemning for at søge tilslutning til fællesmarkedet. Lagtinget fremhævede dog samtidig, at der ved forhandlingerne med Fællesskabet må lægges den største vægt på de forhold, som gør, at Færøerne erhvervsmæssigt er så afgørende knyttet til fiskerierhvervet, og på læringernes særtelling som folk, nationalt, historisk og forfatningsmæssigt.

Det spørgsmål, der i første række melder sig for Færøerne og Grønlands vedkommende, er: Hvilke vilkår vil fiskerierhvervet få inden for Fællesskabet? I Fællesmarkedstraktaten falder fiskeriet ind under de særlige bestemmelser, som er fastsat for landbruget, idet traktaten fastslår, at der ved landbrugsprodukter skal forstas jordbrugsprodukter, husdyrprodukter og fiskeriprodukter. Ligesom for landbruget skal der for fiskeriet udarbejdes en fælles politik omfattende alle sider af fiskerierhver-

vet. Medens fællesmarkedsløserne er nået langt med udarbejdelsen af en fælles landbrugspolitik, har de endnu ikke påbegyndt udarbejdelsen af den fælles fiskeripolitik. Hvornår det vil ske, er det ikke muligt at udtale sig om med sikkerhed, men man har fra Fællesskabets side tilkendegivet, at der ikke vil blive taget afgørende skridt til en fælles fiskeripolitik, førend spørgsmålet om Storbritanniens, Danmarks og Norges medlemskab er afklaret. Dette indebærer bl. a., at vi sammen med Norge vil få mulighed for som medlem af Fællesskabet at øve indflydelse på fiskeripolitikens udformning. Havde vi derimod stillet som betingelse, at disse problemer skulle være afklaret, førend vi kunne tage stilling til om vi ønskede at være med i Fællesskabet, ville vi have afskåret os selv fra at være med til at udforme den fælles fiskeripolitik.

Det vil således ikke være muligt, inden der skal træffes endelig afgørelse om Danmarks medlemskab af Fællesskabet at få fastslået, hvilke konkrete regler der vil komme til at gælde for fiskerierhvervet. Men der er vor agt i snævert samarbejde med Norge at drøfte fiskeriets problemer med de Seks således at vore fremtidige partnere allerede nu bliver klar over, at der ved udformningen af den fremtidige fiskeripolitik må tages særligt hensyn til Færøerne, Grønland og Nordnorge hvor befolkningen i så høj grad er afhængig af fiskeriet.

Noget ved vi om Fællesskabets fremtidige fiskeripolitik. I selve traktaten er nedfældet en række principper, som skal danne grundlaget såvel for landbrugs- som for fiskeripolitikken. Medens vi i EFTA må nøjes med begrænsede serarangementer for landbrugsvarer og fiskeriprodukter, er det i Fællesmarkedstraktaten udtrykkeligt slået fast, at fællesmarkedet skal omfatte såvel landbrugsprodukter som fiske-

riprodukter. Dette indebærer bl. a., at told og andre restriktioner i medlemslandenes samhandel med landbrugs- og fiskeriprodukter gradvist skal afvikles. Den fælles fiskeripolitik skal endvidere tage sigte på at øge produktiviteten ved tekniske fremskridt, ved rationalisering af produktionen og den bedst mulige udnyttelse af produktionsfaktorerne, især arbejdskraften. Den skal sikre erhvervets udøvere en rimelig levestandard og samtidig sikre forbrugerne fisk til rimelige priser. Endelig skal den sikre et stabilt marked for fisk og fiskeprodukter. Ved udformningen af den fælles politik skal der bl. a. tages hensyn til fiskerierhvervets særlige sociale struktur samt til erhvervets betydning for økonomien som helhed.

Som det fremgår heraf forudsiger Fællesmarkedstraktaten en udstrakt hensyntagen til fiskerierhvervets særlige struktur og forhold. Det må så blive vor og de øvrige fiskerinationers opgave at sørge for, at traktatens løfteparagraffer på dette område omsættes i praktiske foranstaltninger til gavn for fiskerierhvervets udøvere.

(Framhald)

Flúgvifelagið

Íð stovna er, hefur allar árar úti at fáa fljúgving í lag.

Lögmaður var í samráðing við íslenska ministara og undirstjóran í Flugfélag Íslands um fljúgvisamarbeið.

At landsstýrið vil taka undir við öllum kreftum, sum leggja seg í seðlarnar fyrri at fremja fljúgvisamband millum úrheimin og Føroyar er eyðvítt að.

Vónandi verður nú til álvara við fljúgvingini.

Flúgvifélag Íslands hefur lovað at handa landsstýrinum uppskot ella sína meining um flúgvivöllin í Vágunum, hvat íð krevt at gera við hann fyrri at kunna nýta tær ymsu maskinurnar.

Tað er í hægsta stig athugað, at fáa til vega teir ymsku møguleikarnar.

Fiskimerin flognir til Grønlands

Íslendingar, ið eru vanir at flúgva til Grønlands við fólk fyrri t. d. KGH, halda tað vera væl gjorligt at flúgva føroyskar fiskimerin upp til Grønlands til kappingarorán pris.

Tað hevði verið óført hjá føroysku fiskimonnum at verðið flognir upp til Grønlands.

Íslendisk flúgvimaskina hefur aftur verið í Føroyum. Fleyg íslendingar til Føroyar og tók ferðafólk aftur við sær til Íslands.

Hvat skal hann gera

Sum áður prógvað var eitt tað fyrsta, sum fyrsta landsstýrið í og landsstýrisflokkarnir gjørdur, at plánleggja eina finansieringskipan til uppbygging av okkara land.

Menn minnast, hvussu ið marshallpeningurin serliga varð frábýttur okkum til nýtslu. Hann var í fyrstu syfti millum annað nýttur til at tæa um okkara gamla skipafloa og fáa okkum skip aftrá.

Plánurin var so í næstu syftu at nýta marshallpeningin í einum serligum finansieringarinstitúti — sum alto so var avgjørt longu undir fyrsta landsstýri at koma — sum fólkaflokkurin hefur heiðurin av at vera sloppin at vera við til og æruna fyrri.

Hetta er beinleiðis stuttligt, ja so segði hann maðurin »psykologisk« (psykologisk) interessant.

Einki, pútt einki at hava at vísa á uttan eina svarta niðurgongu og tí vera noyddir at snúla, tað má vera syrgiligt at fara til val uppá!

Neyðars fólkaflokksmennt!

Neyðar fólkaflokkur, hvat skal hann gera!

Umboðsmenn fyrri blóð eru bodbir við fyrri hálvan prís.

Besti botnur fyrri samvinnu millum føroyingar og íslendingar

Íslendingar og føroyingar eru grannar og næstir frændir. Vit fagna samvinnuni við teir hjartaliga. Bæði frændiliga andaliga og vinnuliga skuldi besti gróðrabotnur verið fyrri tilikum samarbeiði.

Máttupulleikar eru eingir. Vit eru vist einastir í heiminum uttanfyrri Ísland sjálvt, hvat fólk kettliga kann lesa og skilja íslendiskt mál. Stuttligt hjá okkum, men ikki minni stuttligt og forvínsligt fyrri íslendingar.

Norðmenn hava eisini í kvittanum at byrja flúgvissamband við Føroyar

Har eru ymskar kreftar á fótum.

Teir eru lika so hjartaliga vælkomnir. Og landsstýrið vil óivað eisini yvir fyrri teimum gera tað, ið tað kann fyrri at fremja eitt føroyskt-norskt flúgvissamband.

At føroyingar og danir megja finna eina skipan fyrri flúgvissambandi millum Danmark og Føroyar er eyðvítt.

Hesin spurningur má verða loystur. Annað er ikki møgult.